

Täysistunto

Perjantai 29.4.2016 klo 13.02—13.32

3. Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015

Kertomus K 5/2016 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelu

13.04 **Aila Paloniemi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vaalikauden ensimmäinen vuosi oli poikkeuksellisen vilkas Etyj-vuosi. Ilkka Kanervan puheenjohtajuus parlamentaarisen yleiskokouksen johdossa jatkui. Suomi järjesti yleiskokouksen istunnon heinäkuussa Finlandia-talossa eli samassa paikassa, jossa Etykin loppuasiakirja allekirjoitettiin 40 vuotta aikaisemmin. Kokouspaikka oli sama kuin 75, mutta yleispoliittinen tilanne aika tavalla erilainen. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Vuonna 75 Etykissä oli 35 osanottajamaata. 40 vuoden aikana kolme jäsenmaata, Neuvostoliitto, Jugoslavian liittotasavalta, Tšekkoslovakia, on hajonnut, ja järjestöllä on nyt 57 osanottajamaata. Viimeisimpänä liittyi Mongolia vuonna 2012, ja se järjesti yleiskokouksen istunnon syyskuussa.

Meille kaikille on tuttu Etyjin ja koko kansainvälisen yhteisön haastava tilanne Etyjin alueella. Liittämällä Krimin niemimaan Venäjä on rikkonut Etyjin perusarvoja ja periaatteita. Yleiskokouksen kanta Ukrainan kriisistä ja Venäjän toimista Ukrainassa on selkeästi kirjattu yleiskokouksen päätöslauselmiin sekä 2014 että 2015. Yleiskokous tuomitsee Venäjän toimet. Venäjä on osallistunut korkean tason valtuuskunnalla yleiskokouksen kokouksiin. Duuman puhemies Naryškin osallistui syyskokoukseen ja tänä vuonna talvi-istuntoon.

Jäätyneille kriiseille ei ole valitettavasti löytynyt ratkaisua. Vuoristo-Karabahin tilanne on entistä vaikeampi, ja sekä Transnistrian että Abhasian ja Etelä-Ossetian tilanne on ennallaan.

Rauhanvälitystoimintaan meidän on syytä jatkossa panostaa myös parlamentarisella tasolla.

Vuoden 2015 kertomuksessa on selostettu parlamentaarisen yleiskokouksen toiminta, kokoukset ja vaalitarkkailut. Helsingin istunnon valmistelut, ohjelma ja aiheet on selostettu kertomuksessa. Venäjän poisjääminen oli tietenkin erittäin valitettavaa. Luen pienen osan tästä kertomuksesta:

"Suomen päätös olla myöntämättä maahantulolupaa Venäjän valtuuskunnan Euroopan unionin sanktiolistalla oleville jäsenille herätti paljon keskustelua. Päätöksen johdosta Venäjän valtuuskunta lähetti ainoastaan yhden edustajan pysyvän komitean kokoukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2016 vp

Useissa kokouksessa pidetyissä puheenvuoroissa ilmaistiin huoli matkustuskiellon laajemmista vaikutuksista sekä pettymys Venäjän valtuuskunnan poissaolosta. Puheenjohtaja Kanerva lähetti syyskuussa kirjeen EU:n ulko- ja turvallisuusasioiden korkealle edustajalle Federica Mogherinille. Kirjeessä Kanerva pyysi Mogherinilta toimia sen estämiseksi, ettei sanktioita koskeva tulkinta vaikuta kielteisesti parlamentaariseen vuoropuheluun. Vastauksessaan Mogherini totesi, että jokainen EU-jäsenmaa voi itsenäisesti arvioida ja päättää, miten asiaa tulisi käsitellä." Suomen valtuuskunta pyysi välittömästi istunnon jälkeen ulkoministeriltä selvityksen ja on saanut asiasta ulkoministerin selostuksen.

Uusi valtuuskunta on jatkanut aktiivista työtä yleiskokouksessa. Valtuuskunta pitää säännöllistä yhteyttä Suomen Etyj-edustustoon ja saa taustatiedot. Meillä on ollut yhteisiä hankkeita viime vuonna, ja niitä jatketaan luonnollisesti tänäkin vuonna. Helmikuussa oli naisten asemaa käsittelevä seminaari, ja heinäkuussa on tulossa seminaari naisten roolista rauhanvälityksessä.

Ilkka Kanervan toiminnasta yleiskokouksen puheenjohtajana on erillinen selostus. Kanerva kertoo varmasti lisää näistä omassa puheenvuorossaan. Voidaan todeta, että puheenjohtaja Kanervan johdolla yleiskokouksen sisäiset työskentelyprosessit ovat selkiintyneet. Puheenjohtaja Kanerva on varmistanut, että yleiskokouksen yhteistyötä Etyjin muiden toimijoiden kanssa on tiivistetty, yhteistyö yleiskokouksen ja Etyjin hallitusten välisten toimijoiden välillä on saatu uudelle tasolle, jännitteitä on purettu ja vuoropuhelu on rakentavaa.

Yhteistyö muun muassa Etyjin vaalitarkkailusta vastaavan toimielimen ODIHRin kanssa on sujunut hyvässä hengessä ja yhteisymmärryksessä. Vaalitarkkailut ovat jatkuneet, ja niiden merkitys on korostunut entisestään. Suomen valtuuskunta panostaa tähän toimintaan myös jatkossa. Etyjin yleiskokous valmistelee suurimman osan vaalitarkkailuista yhdessä sekä ODIHRin että Euroopan neuvoston yleiskokouksen kanssa. Eduskunnan Etyj- ja EN-valtuuskunnat pitävät tiiviisti yhteyttä myös täällä eduskunnassa.

Arvoisa puhemies! Suomi on varhain ja vahvasti nähnyt naisten aseman ja merkityksen sodassa ja rauhassa. Kiitos tästä kuuluu paljon Elisabeth Rehnille ja hänen pitkäaikaiselle työnsä. Toki haluamme nähdä naiset enemmän rauhan kuin sodan kontekstissa tukemassa rauhaa ja ehkäisemässä sotaa sekä tarvittaessa tekemässä rauhaa ja osallistumassa yhteiskunnan kehitykseen konfliktin jälkeen. Naiset eivät ole uhreja ja avun kohteita enempää kuin monet miehet, pojat, lapset tai vanhukset. Naisilla on aktiivinen rooli. Se on aktiivinen kaikilla yhteiskunnan alueilla, demokratian perusteista politiikassa ja hallinnossa oikeuden, lain valvonnan, työn ja talouden järjestelmiin.

Tiedämme hyvin, että gender, tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö ei tarkoita pelkästään työtä naisasioissa, mutta ei myöskään tule vähätellä sitä tarvetta, jota juuri naisten näkemys on vaikuttavilla kanavilla kuten media ja journalismi sekä kansalaisyhteiskunnassa ja kansalaisjärjestöissä. Etyj-valtuuskunta panostaa tähän myös tänä vuonna. Helmikuussa, kuten sanoin, järjestettiin yhdessä Suomen Etyj-edustuston kanssa tuo oheistapahtuma, Enhancing women's political participation, ja Tbilisi-istunnon aikana kesällä järjestetään toinen oheistapahtuma naisten roolista rauhanvälityksessä.

13.11 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta oli hyvä, että edustaja Paloniemi hyvin selvästi sanoi, että Venäjä on rikkonut Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen keskeisimpiä periaatteita miehittäessään Krimin niemimaan ja liittäessään sen itseensä ja aloittaessaan, käytännössä aloittaessaan, sodan Itä-Uk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2016 vp

rainassa. Minun mielestäni tätä asiaa pitää korostaa vielä enemmän, koska en voi kuvitella, että Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksella olisi ollut sen keskeisempää tosiasiallista päätöstä kuin päätös siitä, että Euroopan rajoja ei voida väkivaltaa käyttäen väkisin lähteä muuttamaan. Tätä keskeisintä periaatetta Venäjä on räikeästi rikkonut, ja tämä on hyvä pitää mielessä. Kannatan yhteydenpitoa Venäjään monella eri tasolla, mutta kun puheet pakotteiden lopettamisesta ja muusta saavat jalansijaa, niin tämä mainitsemani asia kannattaa kyllä pitää mielessä.

13.12 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää Suomen Etyj-valtuuskuntaa hyvin tehdystä työstä. Sitten se, mikä tässä on ongelma: tosiasiassa tämä meidän juhla kokous vuosi sitten, sen vaikeudet ja keskustelun rajoittuneisuus, ei johtunut Suomen Etyj-valtuuskunnasta.

Ongelmahan oli, että Suomi erilaisten soutamisten ja huopaamisten jälkeen päätyi siihen, että ei annettu Venäjän valtuuskunnalle ja erityisesti sen vetäjäksi kaavaillulle Venäjän duuman puhemiehelle mahdollisuutta tulla Suomeen. Tämä päätös oli jälkeenkäpäin katsoen ikävä eikä vastannut meidän perinteistä roolia eikä näytä myöskään vastaavan sitä, mitä useimmat pakotteita kommentoineet ovat sanoneet. Muun muassa saksalaiset ovat todenneet aika selvään, osin julkisestikin, että nykyiset säännöt mahdollistavat juuri vuoropuhelun edistämiseksi henkilöiden sisääntulon Euroopan unioniin.

Nyt kannattaa lukea tämä Mogherinin vastaus, koska se on tässä suhteessa paljonpuhuvaa. Hänhän tosiasiaa sanoo, että jo nykyiset säännökset mahdollistavat, ei tarvita muutoksia pakotelistaan, vaan ne mahdollistavat (Puhemies koputtaa) vuoropuhelun ja tilaisuuksien järjestämisen. Tämä on Suomelle ongelma siinä muodossa, joka viime vuonna syntyi.

13.13 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että EU:n piirissä, eikä lännessä laajemminkaan, voida hyväksyä Krimin liittämistä Venäjään. Mitä tulee pakotteisiin, niin ei pakotteiden purkamisen tielle pääse ennen kuin edetään Minskin sopimuksen viitoittamalla tiellä. On tärkeää työskennellä sen puolesta, että tässä edetään. Tässä täytyy nyt kaikkia osapuolia kannustaa, jotta eteenpäin päästään. Sillä on laajempi vaikutus koko Euroopan turvallisuuteen.

Itsekin olen pahoillani tästä Etyj-kokouksesta, koska jotta eteenpäin päästään, tarvitaan vuoropuhelua, tarvitaan keskustelua ja tarvitaan foorumeita, joissa parlamentaarikot voivat tätä harjoittaa. Tässä mielessä minä pidän kyllä onnettomana sitä Helsingin kokouksen keissiä. Tässä on todella hyvä huomioda tämä Mogherininkin kannanotto, ja myös ne kannanotot, joita useimmista muista EU-maista tähän liittyen tuli.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä kuitenkin haluaisin kiittää ja onnitella edustaja Kanervaa, joka toimi yleiskokouksen puheenjohtajana, ja toimii tälläkin hetkellä, hänen kautensa alkaa olla loppuillaan. Mielestäni hän on toiminut hyvin ja on ollut Suomen edun mukaista, että edustaja Kanerva on toiminut tuolla puheenjohtajana. Se on ollut myöskin Etyjin edun mukaista, joten lämpimät onnittelut ja kiitokset edustaja Kanervalle hyvästä työstä.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan nyt edustaja Kanervan puheenvuoro ja sitten jatketaan debattia, jos on tarpeen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2016 vp

13.15 Ilkka Kanerva kok: Arvoisa puhemies! Ajattelin hieman ensin toimia toisin, mutta tämän keskustelun huomioon ottaen, tänne pönttöön kävellessäni, päädyin toisenlaiseen tarkastelukulmaan. On ehkä sittenkin hyvä puhua siitä, mitä Etyj on suhteessa olennaisimpiin turvallisuuspoliittisiin haasteisiin meidän mantereellamme, joka on tietysti pääasiassa se, jonka puitteissa Etyjin toiminta asettuu uomiinsa.

Tässä suhteessa tärkein kysymys ehdottomasti on Ukraina, Itä-Ukraina ja Krimin tapahtumat, sillä tosiasiasa Ukraina on asiakokonaisuus, jossa Etyjillä on sen kahden jäsenmaan, eli Saksan ja Ranskan, ja sitten lähinnä toimijoiden, eli Ukrainan ja Venäjän, muodostaman yhteisyyden merkeissä kaikkein keskeisin kansainvälisen toimijan rooli. Mikään muu kansainvälinen organisaatio ei ole yhtä voimakkaasti tietysti vaikuttamassa Ukrainan tapahtumien kulkuun kuin mitä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö on satoine ja taas satoine toimijoineen ja tietysti erittäin laajoine diplomaattisine ja poliittisine toimenpiteineen edesauttaakseen Minskin tulitaukosopimuksen soveltamista. Ja tämä on ehkä polttavin kysymys, joka tälläkin hetkellä on pöydällä. EU tietysti on toisena toimijana, mutta lähinnä aikaansaatuja sanktiopäätösten nimissä, ja näitä sanktiopäätöksiä luonnollisesti Etyjin puitteissa olevat EU-jäsenmaat tunnontarkasti toisaalta noudattavat. Ongelma on lähinnä se, millä tavoin Minskin tulitaukosopimus saataisiin toimimaan. Tiedämme aivan viime tunneilta jopa sen, kuinka hankalaan tilanteeseen Ukrainassa on ajaututtu ja kuinka vaikeaan umpikujaan ne ponnistelut, joilla koetetaan Ukrainan tilannetta saada poliittisesti ja diplomaattisesti ratkaistua, ovat näiden tulitaukosopimusrikkomusten ja suorien tulitusten ja valtavien uhrimäärien vuoksi joutuneet. Ollaanko toisin sanoen tilanteessa, jossa Minskin sopimus romuttuu ja jossa kaikki ne ponnistelut, joita kansainvälinen yhteisö on toteuttamassa Etyjin kautta, ovat valumassa hiekkaan?

On olemassa toisaalta positiivisia merkkejä myöskin kansainvälisellä näyttämöllä, toki. Mainitsen niistä tässä vain pari: Naton Venäjä-neuvosto oli juuri koossa, mikä antaa eräntyyppistä toivonkipinää tähän. Yhdysvaltain ja Venäjän ulkoministerit tapaavat tällä hetkellä kohtuullisen säännöllisesti, ja sanoisiko, että myöskin Etyjin tämänhetkinen puheenjohtajamaa Saksa ansaitsee ulkoministeri Steinmeierin johdolla toteutettavassa EU:n ulkopoliitikassa kannatusta ja luottamusta osakseen.

Mutta ongelman muodostaa se, että Etyj joutuu tällä hetkellä siviilijärjestönä, ilman aseistautuneita joukkoja, puolustamaan tulitaukoa ja vetäytymään kontaktilinjalta, sillä avoin sodankäynti on menossa Itä-Ukrainassa. Tämä luo hirvittäviä perspektiivejä jatkoon, jos tämä on nyt jatkuakseen. Sen vuoksi olen laatinut toimenpidesuunnitelman, millä tavoin myös parlamentaarinen puoli voisi olla rauhanvälityksessä ja konfliktien estämisessä nykyistä voimallisemmin mukana, ja tulen sen esittelemään tässä edessä olevassa kokouksessa, jossa kokoonnutaan Georgian Tbilisiin pidettävään, Helsingin jälkeen ensimmäiseen uuteen yleiskokoukseen. Tämä merkitsee sitä, että Etyj on se toivon järjestö, jolla on mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan yhdessä Saksan ja Ranskan kanssa myönteiseen lopputulokseen pääsemiseksi.

Puhemies, onko minulla viisi minuuttia aikaa, vai?

Puhemies Maria Lohela: Kymmenen.

— Kymmenen minuuttia, joten voinen hiukan vielä jatkaa, kiitoksia siitä.

Donbassin tilanne on tällä hetkellä haastamassa kansainvälistä yhteisöä mitä vakavimmalla mahdollisella tavalla. Sen vuoksi toimenpiteet, joilla Etyj, siis kansainvälinen yhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2016 vp

sö, voi myötävaikuttaa Ukrainan tilanteen ratkaisemiseen, ovat tällä hetkellä vaakalaudalla, ja tässä suhteessa on tärkeää, että Etyj kykenisi jatkamaan toimenpiteitään ja että Suomen kaltaisten maiden panos tämän prosessin eteenpäinviemiseksi voisi olla myöskin täysimittainen. Minä otan tässä suhteessa kaksi esimerkkiä.

Me olemme nyt kerääntymässä, kokoontumassa vuosikokoukseemme, siis Tbilisiin, Georgian pääkaupunkiin. Tämä on äskeiseen keskusteluun viitaten tärkeä havainto sen vuoksi, että olemme edellyttäneet tehdessämme päätöstä mennä Georgiaan ja Tbilisiin, että antavat takeet siitä, että kaikki Etyjin osanottajavaltiot voivat saapua ja saada viisumit tulla tähän Etyjin yleiskokoukseen, parlamentaariseen yleiskokoukseen. Ja sellaiset takeet ovat meillä tällä hetkellä olemassa, mikä kertoo tietysti siitä, että olkoot kuinka huonot olosuhteet poliittisesti tahansa, niin on voitava käydä avointa ja suoraa vuoropuhelua kaikkien Etyjin osanottajavaltioiden kanssa. Ja erityisen selvää on se, että Etyjin periaatteet, Euroopan ulkopolitiikan hyvät pöytätavat, tulevat myöskin noteeratuiksi mahdollisimman voimaperäisesti, niin että kaikki osanottajavaltiot, tässä tapauksessa erityisesti Venäjä, joutuvat kaikkien muiden valtioiden taholta noteeraamaan, että Etyj on näissä asioissa enemmän kuin tosissaan.

Toinen asia, joka tähän liittyy, on se, että sen jälkeen seuraava kokous tulee järjestettäväksi Valko-Venäjällä Minskissä. Ja miksi siellä? Se on poliittinen ratkaisu sen vuoksi, että kaikki tiedämme Euroopan sydämessä sijaitsevan Valko-Venäjän kipuilevan tällä hetkellä, taiteilevan sen välillä, suuntautuvatko itään vai länteen. Se on heidän asiansa, mutta meidän asiamme on se, että jokainen järjestävä maa voi noteerata Etyjin periaatteet ja sitoutua niitten täysimittaiseen ja voimakkaaseen noudattamiseen. Mitä enemmän Valko-Venäjän kaltaiset maat sitoutuvat näihin kutsumiini Euroopan turvallisuuspolitiikan hyviin pöytätapoihin, niin sen selvempää on se, että silloin kuljetaan sellaista tietä, jossa ne arvot, jotka meitä yhdistävät Etyjinä ja länsimaisena maana, ovat myöskin noteerattuja kaikkien meidän osanottajien kesken.

Poliittisilla päätöksillä voidaan vaikuttaa myönteisellä tavalla eri maiden suuntautumiseen. Ja kun täällä nousi tämä kysymys esille, niin haluan viitata näihin kahteen esimerkkiin, millä tavoin myöskin kokousisännöyksien kautta voidaan vaikuttaa sekä Georgian tapauksessa että Valko-Venäjän tapauksessa siihen, mihin nämä maat ovat omalta osaltaan tulevaisuudessa sitoutumassa vielä nykyistä voimakkaammin.

13.24 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kanerva jätti nyt kovin vähän aikaa tälle debatille, mutta hyvä, että tästä aiheesta kuitenkin täällä keskustelemme. Minäkin haluan kiittää valtuuskunnan puheenjohtaja Paloniemeä hyvästä työstä ja hyvästä yhteistyöstä Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kanssa.

Ihan ajankulukseni printtasin itselleni pöytäkirjan eduskunnasta vuodelta 2001, jolloin käsiteltiin Etyjin valtuuskunnan toimintakertomusta vuodelta 2000, ja huomasin tässä, kun edustaja Kanerva totesi tämän Valko-Venäjän tilanteen olevan edelleen kesken, että täällä jo silloin edustaja Kiljunen totesi, että hyvältä näyttää, tuloksia tullaan saamaan aikaan, ja meillä ei ole varaa enää sellaiseen, että Ukrainan kohdalla odotetaan nyt 10—15 vuotta, on ikään kuin tämmöinen jäätynyt tilanne. Ukrainalaiset kärsivät, ja me ajattelemme, että me saamme jotain aikaiseksi puheen tasolla, mutta käytännössä neuvottelut ovat kuitenkin patitilanteessa. Tämä pitää pystyä myöntämään. Ukrainan tilanne on todella hankala, Valko-Venäjän tilanne on edelleen erittäin hankala. Vuodet kuluvat, (Puhemies koputtaa) ja tavalliset kansalaiset näissä maissa kärsivät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2016 vp

13.25 **Maria Tolppanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Menisin tähän Minskin tilanteeseen ja Valko-Venäjän tilanteeseen. Olin siellä käymässä pari viikkoa sitten, ja siellä vaikutti tilanne nyt siltä, että he haluaisivat erittäin voimakkaasti, voimallisesti suuntautua länteen päin, ja sen takiahan nimenomaan Minskin paperikin on siellä tehty, ja nytten he tarjoavat myöskin paikkaa, mutta taloudelliset tilanteet pitävät aika lailla kiinni Venäjässä. Toisaalta taas Valko-Venäjällä on sellaisia asioita, joita me emme täällä lännessä hyväksy, kuten esimerkiksi se, että kuolemantuomio on edelleen käytössä.

Mutta onko tämä nyt kuitenkin semmoinen asia, että meidän kannattaisi hieman avata sitä ovea? Hehän ovat mukana jo ministereiden välisessä yhteistyössä tarkkailijana, ja nyt he haluaisivat tulla Baltian maiden parlamentaariseen yhteistyöhön tarkkailijajäseneksi. Tästä asiasta juuri keskustelimme siellä, mutta tuntuu siltä, että tämänhetkisillä poliitikoilla ainakin olisi kova halu suuntautua lähemmäs länttä ja päästä käymään lännessä ja lähettää myöskin kansalaisiaan käymään lännessä.

13.26 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin haluan osaltani kiittää edustaja Kanervaa siitä hienosta ja arvokkaasta työstä, mitä olette Etyjin puitteissa tehnyt hyvin haastavissa kansainvälisissä olosuhteissa. Mielestäni äskeinen puheenvuoronne myös antoi lisää aihetta kiitoksiin siitä, että olette aktiivisesti edistänyt sitä mahdollisuutta, että kaikilla näissä olosuhteissa on mahdollisuus osallistua seuraavaan kokoukseen ja käydä sitä hyvin tärkeää vuoropuhelua kaiken kaikkiaan, eli haluan tästä myös omalta osaltani teitä lämpimästi kiittää.

Aivan kuten te olette sanonut ja edustaja Heinäluoma tuossa aiemmassa puheenvuorossaan sanoi, Suomen toimintalinjan on oltava sillä tavalla kirkas, että me haluamme edistää vuoropuhelua, me haluamme edistää yhteistyötä ja me haluamme edistää keskustelua. Tässä on vain ja ainoastaan se ratkaisun avain, vain näin me voimme päästä eteenpäin, ja siinä suhteessa haluan kyllä kiitokseni myös esittää.

13.27 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, mitä Etyjin yhteydessä tapahtui, ei ollut vain kömmähdys, vaan se oli iso, iso ulkopoliittinen virhe, kuinka silloin meneteltiin. Siinä vaiheessa esitetty kritiikki oli aiheellista, ja nyt nykyistä jälkiviisautta ei pidä kyseenalaistaa. Suomi sai kolauksen rauhanprosessien edistäjänä, mikä Suomen rooli on ollut. Rauhaa ei voida edistää, jos me emme saa osapuolia samaan pöytään, ja tässä mielessä äskeinen edustaja Kanervan puheenvuoro oli hyvin kantaa ottava siihen, että nyt olemme mahdollistamassa, että pyritään siihen, että ihmiset, jotka ovat osapuolia, oli paikka mikä hyvänsä, ovat pöydässä, ja siinä mielessä yhdyin niihin kiitoksiin sen suhteen, mitä työtä edustaja Kanerva on tämän prosessin edestä tehnyt. Tätä tietä on pakko jatkaa.

13.28 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on hyvä todeta, että kaikki ei ole mennyt niin kuin Strömsössä. Yksi tärkein siviilijärjestön tehtävä Etyjillä on ollut se, että me tuomme osapuolet pöytään. Siltä osin aikaisempi, viimekesäinen yleiskokous Helsingin hengessä pilattiin kyllä sillä, että Suomen ulkopoliittinen johto ei ollut tehtävänsä tasalla, ja tämä on valitettavaa valtuuskunnan puheenjohtajalle mutta myöskin Etyjin presidentti Kanervalle. Siltä osin meille kaikille valtuuskunnan jäsenille tämä oli yksi, ainakin minun poliittisen urani, ikävimmistä hetkistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2016 vp

Arvoisa puhemies! Nyt me olemme tilanteessa, jossa me haemme aidosti ratkaisua, miten me voimme edistää yhteistyötä ja rauhanrakennusta ja ratkaisuhallua näissä vaikeissa konflikteissa. Minun huoleni on yhtäläinen kuin edustaja Kanervan siinä suhteessa, että me olemme kyllä aika viimeisellä rannalla, saadaanko tulitaukosopimus toteutumaan, (Puhemies koputtaa) ja siltä osin on todettava, että aloite siitä, että parlamentaarista pöytää vahvistetaan neuvotteluissa, on erinomainen.

13.29 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osallistuin kolmisen viikkoa sitten Etyjin tulevaisuuskonferenssiin Berliinissä saksalaisen ZEIT-Stiftungin ja Saksan ulkoministeriön järjestämänä, näin Etyj-valtuuskunnan varajäsenenä, ja siellä kuulin, että Euroopan turvallisuuteen keskittyvällä Etyjillä ei ole konkreettisia toimia siirtolaiskriisiin liittyen Saksan puheenjohtajakaudella — näin kuulemma siksi, että puheenjohtajakauden tavoitteet, sinänsä ymmärrettävästi, on tehty jo aikoja sitten.

Esittäisin kuitenkin ajatuksena, että Etyj toimisi jäsenmaiden neutraalina keskustelufoorumina siirtolaiskriisiin liittyvissä kysymyksissä, sillä meillä on jäseninä keskeisiä toimijoita myös EU:n ulkopuolelta, esimerkiksi Turkki ja Venäjä. Harvoissa muissa järjestöissä on yhtä hyvin aikaa keskustella näin herkästä aiheesta kuin Etyjissä olisi, ja kaikkien tunnistavat kuitenkin, että Euroopan turvallisuusintressejä ei sinänsä voi rajoittaa vain Eurooppaan. Eli toivoisin, että tällaista ajatusta pohdittaisiin vakavasti.

Puhemies Maria Lohela: Ja otetaan viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Kanerva.

13.30 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Elon äskeinen puheenvuoro on erinomaisen oikea, ainakin omasta mielestäni. Perusteluna käytän sitä, että runsas viikko takaperin nimesin sveitsiläisen, arvostetun, tunnetun parlamentaarikon puheenjohtajaksi toimivan migration subcommitteeen, alakomitean, toimimaan meidän organisaatiossamme, jossa on parisenkymmentä jäsentä ympäri Eurooppaa, eri puolilta Etyjin jäsenmaita, ja jonka nimenomaisena tehtävä on luoda Etyjille yhteinen näkemys, mitä tulee maahanmuutto-ongelmien ratkaisemiseksi. Joten matkalla kohti parempaa ollaan.

Puhemies Maria Lohela: Keskustelua jatketaan sitten toisella kertaa. Nyt asian käsittely keskeytetään suuren valiokunnan kokouksen vuoksi.

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.